

Alkoholservering i Gävle kommun

Lokala riktlinjer beslutade av Socialnämnden 2026-02-26, dnr 26SON32

Innehåll

1 Inledning	s. 3
2 Ordning och nykterhet	s. 3
3 Stadigvarande serveringstillstånd	s. 6
4.2 Handläggningstider	s. 7
4.3 Ansökningsavgifter	s. 9
4.4 Störningar	s. 10
4.5 Lämplighetsprövning	s. 11
4.6 Serveringstider	s. 14
4.7 Uteserveringar	s. 15
4.8 Gemensamt serveringsutrymme	s. 17
4.9 Catering	s. 18
4.10 Provsbakning	s. 19
5 Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten eller slutet sällskap	s. 20
6 Kommunala villkor i serveringstillståndet	s. 21
7 Undantag för serveringstillstånd	s. 22
8 Folköl	s. 23
9 Kommunens tillsyn	s. 24
9.1 Tillsynsavgifter	s. 26
10 Diskriminering	s. 27

Inledning

Det är viktigt att restauranger som serverar alkohol gör det på ett ansvarsfullt sätt för människors hälsa och trygghet. Alkohollagens syfte är att minska de medicinska och sociala skadeverkningarna.

Det här dokumentet är inte en redovisning av alkohollagens paragrafer utan riktlinjer och information om hur nationella lagar och föreskrifter tillämpas lokalt i kommunen. Dokumentet ska även ge information och skapa en förutsägbarhet för vad som gäller vid etablering av en ny verksamhet.

Det är Socialnämnden som har det politiska ansvaret för hanteringen av ärenden kopplade till alkohollagen i Gävle kommun.

Ordning och nykterhet

Regler

Försäljning kallas servering om dryckerna ska intas på stället. Alkoholrelaterade skador ska förhindras i möjligaste mån. Serveringspersonalen har ansvar för måttfullheten och för att undvika störningar på grund av oordning eller onykterhet. Tillståndshavaren ska se till att personalen har den kunskap som krävs.

Det ska råda ordning och nykterhet på försäljningsstället. Det innebär till exempel ett löpande arbete med att duka av tomglas torka upp utspilld dryck, att toaletterna hålls fräscha och att störande personer avvisas från serveringsstället oavsett om gästen är berusad eller inte.

Gäster ska inte serveras så mycket alkohol att de blir märkbart påverkade. Märkbart påverkade personer ska avvisas, oavsett om det beror på alkohol eller andra substanser och oavsett om gästen är bråkig eller inte. Gäster får inte sitta och sova, oavsett om det bara beror på trötthet eller berusning.

Priset vid servering får inte sättas lägre än inköpspriset för drycken plus skäligt påslag. Prissättningen får inte gynna försäljning av starkare alkoholdrycker. Gästerna får inte uppmanas eller förmås att köpas alkohol. En tillfällig prissänkning på både mat, lättdrycker och alkoholdrycker samtidigt är tillåtet, så kallad 'happy hour'.

Det ska även finnas lättdrycker att köpa vid servering av alkoholdrycker, i tillfredsställande urval och omfattning.

Ingen får ta med sig spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat som har serverats i lokalen (undantag för hotellrum med minibar).

Ingen får inta eller tillåtas inta andra drycker eller preparat än det som serverats i enlighet med tillståndet (undantag för hotellrum). Det är inte heller tillåtet att dricka, eller låta någon dricka, alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat på ett serveringsställe där de inte får serveras. Det gäller även i lokal som hyrs ut till slutna sällskap där mat eller dryck serveras, om alkoholservering inte är tillåten där.

Det är inte tillåtet att ordna tävlingar som innebär att någon måste köpa alkohol för att delta, eller där vinsten är alkoholdryck.

1 kap. 11 § 2 st Alkohollagen (2010:1622)

3 kap. 5 § Alkohollagen (2010:1622)

8 kap. 20-24 § Alkohollagen (2010:1622)

Konsumentverkets allmänna råd om marknadsföring av alkoholdryck till konsumenter (KOVFS 2016.1) punkt 6.3.3.

Lokala riktlinjer

Tillståndshavaren har huvudansvaret för nykterheten. Tillståndshavare och personal ska hela tiden se till att nykterheten är på en acceptabel nivå. Vid bedömning av hur berusad en gäst är kan den här beskrivningen vara till hjälp:

Salongsberusad	Märkbart påverkad	Kraftigt berusad
Upprymdhet	Svårt att fästa blicken	Sluddrigt tal
Hämningar minskar	Hängande ögonlock	Svårt att prata begripligt
Får lättare att prata	Störande för andra gäster	Förvirrad
Sämre reaktion	Högljudd	Somnar, svår att väcka
Yviga rörelser	Överdrivet självsäker	Svårt att kontrollera känslor
Högre röstläge	Svårt att greppa saker	Svårt att gå stadigt, snubblar
	Svårt att uppfatta budskap	Kräks
	Kan slumra till	

Gävle kommun anser inte att det är ansvarsfullt att sälja och servera stora mängder alkohol, som helflaskor med sprit, hinkar med ölflaskor, shotsbrickor eller liknande till ett litet antal personer eftersom det inte går att övervaka den ökande berusningen. Dryckeslekar som uppmanar till alkoholköp är inte tillåtna.

Det normala bör vara att servera gästerna i glas. Då kan personalen kontrollera att gästen verkar kunna dricka ytterligare ett glas. Om det med god säkerhet kan konstateras att en person handlar åt flera personer i ett sällskap där alla är serveringsbara, kan fler enheter lämnas ut.

Stadigvarande serveringstillstånd

Regler

För att servera alkoholdrycker mot betalning krävs serveringstillstånd från den kommun där serveringen ska bedrivas.

För stadigvarande servering till allmänheten ska det finnas ett kök i serveringslokalen. Köket kan inte delas med andra verksamheter. Undantag för detta är att cateringverksamhet som bedrivs av samma tillståndshavare kan dela kök med serveringsstället.

Matutbudet ska vara varierat, bestå av lagade eller tillredda rätter (förädling av råvara) och omfatta både förrätter, huvudrätter och efterrätter.

Det ska finnas sittplatser och några av dem måste vara inomhus. Lokalen måste vara brandsäker.

8 kap. 1 § Alkohollagen

8 kap. 15-16 § Alkohollagen

Lokala riktlinjer

Ett stadigvarande serveringstillstånd kan bara ges till restauranger. För att vara en restaurang är grundtanken att det ska finnas ett kök och att mat lagas eller tillreds från grunden. Ett varierat matutbud innebär minst två olika förrätter, tre huvudrätter samt två efterrätter. Gävle kommun bedömer varje ansökan individuellt och anpassat till verksamhetens unika förutsättningar.

Förutom kraven i alkohollagen undersöker kommunen

- om verksamheten fokuserar på matservering
- matens kvalitet
- om det erbjuds bordsservering
- tillgång till kundtoalett.

Gäster ska kunna beställa mat under hela serveringstiden för alkohol, så även köket måste vara öppet. Efter kl. 23.00 ska minst två enklare rätter erbjudas som alternativ. Det är inte tillåtet att höja priset på mat efter klockan 23.00 utan att höja priset på alkoholdrycker med motsvarande procentsats.

Handläggningstider för serveringstillstånd

Regler

Kommunen ska fatta beslut om serveringstillstånd inom 4 månader från det att en komplett ansökan har kommit in. Handläggningstiden kan förlängas med högst 4 månader om det krävs för utredningen. Kommunen måste informera den sökande om skälen till förlängningen innan den ursprungliga tidsfristen går ut. Ett beslut om förlängd handläggningstid kan inte överklagas. Enligt förvaltningslagen ska ett ärende handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts.

5 § Alkoholförordningen (2010:1636)

9 § Förvaltningslag (2017:900)

Lokala riktlinjer

Handläggningen av en ansökan omfattar bland annat remisshantering, lämplighetsprövning, platsbesök och mycket annat. Handläggningstiden kan bli längre när utredningen blir mer omfattande än vanligt, eller när ärendet behöver tas i nämnd eftersom man då behöver vänta in ett sammanträdesdatum.

Handläggningstiden börjar när kommunen har fått in en komplett ansökan. Den är komplett när

- hela ansökningsblanketten är ifylld
- blanketten är undertecknad av behörig firmatecknare
- alla handlingar och uppgifter som behövs för att avgöra lokalernas och din lämplighet har lämnats in
- ett kunskapsprov har blivit godkänt.

Handläggare meddelar när handläggningstiden börjar.

Handläggningstider från inlämning av en komplett ansökan:

Ärende	Veckor
Stadigvarande serveringstillstånd för servering till allmänheten, inklusive pausservering	6
Stadigvarande serveringstillstånd till slutna sällskap, inklusive cateringstillstånd till slutna sällskap	6
Ändring i stadigvarande serveringstillstånd när ändringen rör serveringstid utanför normaltiden (kl. 11.00-01.00)	8
Ändring i stadigvarande serveringstillstånd inom normaltiden (kl. 11.00-01.00)	5
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten	5
Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap	3

Ansökningstiderna ovan är ungefärliga. Handläggningstiden kan variera eftersom varje ansökan utreds individuellt utifrån vad som krävs i just det ärendet. Det är viktigt att poängtera att utredningsskyldigheten väger tyngre än servicegarantin.

Ansökningsavgifter

Regler

Kommunen får ta ut en avgift för arbetet med en ansökan om serveringstillstånd.

Kommunfullmäktige beslutar om avgifterna för ansökan och tillsyn.

5 § Alkoholförordningen (2010:1636)

Lokala riktlinjer

Ansökningsavgiften täcker kommunens kostnader för handläggningen och varierar beroende på typen av ansökan och omfattningen av den utredning som krävs.

Avgifterna för ansökan om serveringstillstånd finns på kommunens webbplats gavle.se.

[Avgifter för serveringstillstånd](#)

Störningar

Regler

Serveringstillstånd nekas om alkoholservering kan medföra olägenheter vad gäller ordning och nykterhet, eller särskild risk för människors hälsa. Det gäller även om övriga krav i lagen är uppfyllda.

En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd kan inte beviljas utan Polismyndighetens yttrande. Detsamma gäller för tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om ett litet arrangemang.

8 kap. 11 § Alkohollagen (2010:1622)

8 kap. 17 § Alkohollagen (2010:1622)

Lokala riktlinjer

För att kunna bevilja serveringstillstånd måste kraven i alkohollagen vara uppfyllda. Framför allt ska barn och ungdomar skyddas. Kommunen bedömer omständigheterna och yttranden från andra myndigheter för varje ansökan. Yttranden från Polismyndigheten och enheten Miljö och hälsa i Gävle kommun väger särskilt tungt.

Kommunen anser att följande omständigheter strider mot svensk alkoholpolitik och ska leda till avslag:

- ordningsproblem på serveringsstället eller i den närmaste omgivningen
- bullerstörningar
- förhållanden som ger anledning att ifrågasätta lämpligheten
- närhet till skola, fritidsgård eller annan barn- och ungdomsverksamhet
- evenemang som vänder sig till ungdomar under 18 år
- serveringsstället vänder sig främst till barnfamiljer och ungdomar
- verksamheter som sexklubbar eller shower med naket inslag, till exempel striptease
- verksamheter med drogförskönande syfte.

Gävle kommuns inställning är att idrott och alkohol inte hör ihop. Bara bolag som driver restaurang kan vara aktuella för servering på en idrottsarena. Då gäller att:

- anläggningen även används till andra evenemang än idrott
- restaurangen finns i en avgränsad del av anläggningen
- evenemanget avser seniorverksamhet.

Lämplighetsprövning

Regler

Serveringstillstånd ges bara till den som anses lämplig att utöva verksamheten med hänsyn till personliga och ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter.

Det tas särskild hänsyn till om den sökande följer de lagar och regler som varje medborgare förväntas följa. Kommunen hämtar in Polismyndighetens yttrande vid prövning av en ansökan.

Om ett bolag ansöker så provas även lämpligheten hos personer som kan ha ett betydande inflytande över bolaget. Det kan vara styrelseledamöter, firmatecknare, aktieägare, platschef, med flera. Den sökande ska

- känna till alkohollagstiftningen (och visa det genom ett godkänt prov)
- kunna hålla ordnad bokföring
- sköta ekonomin
- följa samhällets lagar och regler och inte vara dömd eller misstänkt för brott.

8 kap. 11-12 § Alkohollagen (2010:1622)

8 kap. 16 § Alkohollagen (2010:1622)

Lokala riktlinjer

Kommunen granskar främst den sökandes historik de tre senaste åren, men även tidigare händelser och serveringsrörelser kan tas in i bedömningen. Den som är misstänkt för eller dömd för brott som inte är bagatellartade, eller som har fått ett serveringstillstånd återkallat under de senaste tre åren, anses normalt inte lämplig för serveringstillstånd.

Ekonomiska förhållanden som kan bidra till ett avslag kan vara konkurser, systematiska restföringar av skatter och avgifter, kapitalbrist i aktiebolag, anmärkningar i revisionsberättelsen eller obetalda skulder till det allmänna.

Kraven på skötsamhet fortsätter självklart även efter det att ett serveringstillstånd har beviljats.

Om den sökande har gjort konkurs är det omständigheterna bakom konkursen som avgör. Om det handlar om en ören konkurs brukar ansökan avslås, likaså om den sökande gjort flera konkurser under de tre senaste åren. En seriös aktör som gjort konkurs ska kunna beviljas tillstånd.

Finansieringen av köpet av restaurangen och övriga omkostnader för att bilda bolag och starta upp verksamheten ska kunna redovisas och styrkas med bankdokument.

När en sökande eller lokal inte når upp till alkohollagens krav finns i vissa fall en möjlighet att rätta till bristen under handläggningstiden.

Gävle kommun begär normalt yttranden från följande myndigheter:

1. Polismyndigheten	Bedömer sökandens lämplighet (uppgifter ur polisens misstankeregister och belastningsregister), risk för störningar, behov av ordningsvakter
2. Kronofogdemyndigheten	Säkerställer att den sökande inte har skulder till stat, kommun eller region, eller har varit inblandad i en ören konkurs.
3. Skatteverket	Säkerställer att den sökande sköter sina skyldigheter mot det allmänna.
4. Räddningstjänsten	Säkerställer att lokalerna uppfyller lagens krav på brandsäkerhet.
5. Samhällsbyggnadsnämnden	Bedömer risk för störningar och kontrollerar att livsmedelsanläggningen är registrerad.

Den sökande ska också visa att han eller hon har de kunskaper om alkohollagen som krävs genom att göra Folkhälsomyndighetens kunskapsprov. Gävle kommun erbjuder ett provtillfälle varje vecka. Det kan bokas en separat tid om det behövs en tolk eller om provet behöver vara muntligt.

Om alla dessa punkter är uppfyllda krävs inget kunskapsprov:

- ansökan om tillfälligt tillstånd för slutet sällskap vid ett enstaka tillfälle
- sällskapet är litet (under 100 personer)
- evenemanget är av privat natur som bröllop, 50-årsfest och liknande.

Serveringstider

Regler

Kommunen får besluta om vilka tider alkohol får serveras. Om kommunen inte beslutar annat ska serveringen följa lagstadgad normaltid - inte börja innan klockan 11.00 och sluta innan klockan 01.00. Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång. När kommunen prövar en restaurangs serveringstid ska man ta hänsyn till om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller om den kan innebära särskild risk för människors hälsa.

8 kap. 19 § Alkohollagen (2010:1622)

Lokala riktlinjer

Att skydda människors hälsa och upprätthålla ordning, nykterhet och säkerhet är det viktigaste när kommunen prövar önskemål om utökade serveringstider. Social hänsyn ska gå före affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Varje ansökan behandlas utifrån dess egna omständigheter.

Serveringstid fram till klockan 01.00 kan beviljas om

- Polismyndigheten tillstyrker ansökan
- Enheten för Miljö och hälsa inte ser en risk för bullerstörningar.

Utökad serveringstid efter klockan 01.00 kan beviljas efter särskild prövning. Det får inte finnas en risk för problem på grund av verksamhetens inriktning, restaurangens läge eller närheten till bostäder. Serveringsstället ska ha en tydlig skriftlig drog- och alkoholpolicy. Tillståndshavaren ska även i övrigt ha följt kraven för eventuellt tidigare beviljat tillstånd samt riktlinjer från andra myndigheter. Som längst beviljas stadigvarande serveringstid fram till klockan 03.00.

Serveringstiden mellan 02.00 och 03.00 kan komma att dras in med omedelbar verkan om det framkommer allvarliga brister i serveringstillståndet.

Uteserveringar

Regler

Serveringstillstånd omfattar ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Serveringstillstånd får vägras om serveringsställets läge eller andra skäl kan befaras medföra problem i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. Det gäller även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

8 kap. 14 § alkohollagen (2010:1622)

8 kap. 17 § alkohollagen (2010:1622)

Lokala riktlinjer

Ett levande och varierat restaurang- och nöjesliv i Gävle förutsätter även tillgång till ett rikt utbud av uteserveringar med serveringstillstånd, som också bidrar till en levande och attraktiv stadsmiljö.

Ett villkor för att överhuvudtaget få tillstånd för uteservering är att det först finns ett gällande avtal om platsupplåtelse. Gäller det offentlig mark är det Polismyndigheten som ska ge tillstånd och om det är privat mark krävs fastighetsägarens medgivande. Om det inte finns en gällande platsupplåtelse får det heller inte serveras alkohol på uteserveringen. Tillståndshavaren ansvarar själv för att kommunens regler följs och att det finns platsupplåtelse och bygglov när så krävs.

En uteservering ska ligga i serveringsställets omedelbara närhet, men behöver inte vara placerad direkt vid husfasaden. Däremot får den inte vara avskärmad från serveringsstället av en bilväg eller liknande. Personalen måste kunna ha uppsikt över uteserveringen för att förebygga oönskade händelser. Om det inte går att överblicka lokaler och utrymmen anses de vara fristående serveringsrörelser, och då krävs ett separat serveringstillstånd.

Funktionshindrade ska ha möjlighet att komma in på uteserveringen. Den ska vara tydligt avgränsad och svår att passera, så att gästerna förstår var serveringsytan börjar och slutar.

När en uteservering ska utformas behöver det göras en sammanvägning av kraven från olika myndigheter. På kommunens webbplats gavle.se finns riktlinjer om uteserveringar.

[Uteservering på offentlig plats](#)

Uteserveringen ska ha sittplatser, bordsservering och erbjuda mat under hela serveringstiden för alkohol. Menyerna ska uppfylla samma krav som för den övriga restaurangen. Det får bara serveras alkohol på den yta som tillståndet gäller. Om ytan ska utökas måste en ny ansökan skickas in.

Alkohol får inte marknadsföras på gatupratare, skyltar, flaggor, vimplar, parasoll eller vindsydd. Det råder rökförbud enligt tobakslagen på uteserveringen och vid entréerna.

I Gävle kommun beviljas som regel serveringstid mellan 11.00-01.00. Kommunen gör en individuell prövning i alla ansökningsärenden. Serveringstiden kan begränsas om det finns risk för störningar.

Gemensamt serveringsutrymme

Regler

Om flera tillståndshavare vill utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme kan ett särskilt tillstånd beviljas. En förutsättning är att varje sökande har ett eget serveringstillstånd. Varje tillståndshavare ansvarar för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet och för att följa lagen under den tid serveringen bedrivs. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme.

8 kap. 14 § Alkohollagen (2010:1622)

Lokala riktlinjer

Det går att lämna in en ansökan för respektive krögare samtidigt som ansökan om ett gemensamt serveringsutrymme. På en uteservering bör varje avdelad sektion vara högst 500 kvadratmeter. Huvudregeln är att endast bordsservering är tillåten på den gemensamma serveringsytan.

Catering

Regler

Den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan få stadigvarande serveringstillstånd för catering. En förutsättning är att lokalen där servering ska äga rum anmäls till kommunen för godkännande.

För att få ett stadigvarande serveringstillstånd krävs att cateringverksamheten har ett eget kök för tillredning av mat. Om bolaget vill bedriva catering i flera kommuner räcker det med tillredningskök i en av kommunerna, men det krävs ändå cateringtillstånd i samtliga kommuner där catering är planerad.

Lokalen ska normalt sett vara dokumenterat lämplig ur brandsäkerhetssynpunkt.

8 kap 4 § Alkohollagen

Lokala riktlinjer

Om lokalen behöver godkännas ska kommunen ha fått en anmälan om catering minst 2 veckor innan evenemanget. Om lokalen redan är godkänd eller det ska vara catering till ett privat hem, så kan anmälan göras med kortare varsel än 2 veckor.

Anmälan kan göras via e-tjänst på kommunens webbplats gavle.se.

[Anmälan om catering till slutet sällskap](#)

Den sökande kan själv kontakta räddningstjänsten för ett intyg om att lokalen är godkänd ur brandsäkerhetssynpunkt. Om kommunen skickar förfrågan till räddningstjänsten kan handläggningen ta längre tid.

Provsmakning

Regler

Provsmakning av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat riktad till allmänheten är tillåten om:

- arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd för de drycker och den lokal som provsmakningen avser, eller om
- partihandlare som deltar enskilt eller tillsammans ansöker om och får ett tillfälligt tillstånd för provsmakning.

Om arrangören uppfyller villkoren ovan räcker det med en anmälan till kommunen. Annars krävs ett särskilt tillstånd för provsmakning. Man ansöker i den kommun där provsmakningen ska genomföras.

Den som har ett stadigvarande tillstånd och deltar i en mat- eller dryckesmässa i en annan lokal, behöver ha ett särskilt tillstånd för mässlokalen.

8 kap. 6 § Alkohollagen (2010:1622)

8 kap. 7 § Alkohollagen (2010:1622)

Lokala riktlinjer

Du som har ett stadigvarande serveringstillstånd behöver inte ansöka om något särskilt tillstånd för provsmakning om provsmakningen ska ske i dina egna serveringslokaler och med de drycker som ingår i serveringstillståndet. Däremot behöver du anmäla arrangemanget minst 2 veckor innan provsmakningen ska ske. Vad gäller mängden dryck så utgår Gävle kommun från Systembolagets modell för provsmakning.

Dryck	Antal prov	Volym/procent	Max per person
Öl och vin	4-8	4 cl	32 cl
Starkvin	3-6	3 cl	18 cl
Spritdryck	3-6	0,5 cl	3 cl

Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten och slutet sällskap

Regler

Tillfälligt serveringstillstånd ges för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Det kan avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle.

Ett slutet sällskap är en i förväg begränsad grupp gäster som har någon form av gemensamt intresse. De har fått en inbjudan, är medlemmar i en förening eller liknande. Arrangören ska, för varje tillfälle, i förväg ha tagit reda på det slutna sällskapets maximala antal genom föranmälan, deltagarlistor eller andra kontrollmöjligheter.

Ett tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten eller slutet sällskap får bara ges om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Undantag är foajéer till teater eller konsertlokal under pauser i föreställningarna.

Tillfälliga serveringstillstånd kan ges flera gånger under ett år, under förutsättning att det inte övergår till regelbunden verksamhet som i så fall kräver ett stadigvarande serveringstillstånd. Det handlar om antalet gånger, hur regelbundet det sker och vilken verksamhet det handlar om.

Den som har tillfälligt tillstånd för slutet sällskap får bara köpa alkoholdryckerna från Systembolaget.

8 kap. 2 § Alkohollagen (2010:1622)

8 kap. 13 § Alkohollagen (2010:1622)

8 kap. 15 § Alkohollagen (2010:1622)

Lagen (1994:1564) om alkoholskatt

Lokala riktlinjer

I Gävle kommun kan en sökande eller ett serveringsställe beviljas högst

- 10 datum under en 12 månaders period, eller
- 1 tillfälligt tillstånd för högst 3 sammanhängande månader under en 12 månaders period.

Den tillfälliga serveringen får inte bli återkommande från år till år, till exempel en mindre restaurang som är öppen sommartid. Efter 2 år krävs ett stadigvarande tillstånd. Syftet är att säkerställa konkurrens på lika villkor. Affärsmässiga serveringar ska inte kunna kringgå de krav på köket och maten som gäller för stadigvarande serveringstillstånd.

Om inbjudan riktar sig till allmänheten, till exempel genom annonsering i media eller sociala medier, så är det en allmän tillställning. Det gäller även om den i förväg begränsade kretsen utökas medan tillställningen pågår.

Gästerna ska erbjudas mat. Om det handlar om en pubafton för föreningsmedlemmar eller liknande bör minst två olika huvudrätter erbjudas. Om serveringstillståndet avser en större middagsbjudning som bröllop eller 50-årsfest räcker det med en varmrätt. Det är inte tillåtet att släppa in gäster efter middagen om de inte kan erbjudas mat.

Vid ett tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, som festivaler och liknande, bör besökare erbjudas minst två lagade eller på annat sätt tillredda rätter. Vid ett stort evenemang med många besökare kan kravet på antal rätter bli högre. Bedömningen av matutbudet görs utifrån evenemangets inriktning och omfattning. Om arrangemangets tema är servering av en specifik maträtt så kan det göras undantag från kravet på flera rätter.

Kommunala villkor i serveringstillståndet

Regler

En myndighet har rätt att lägga till villkor till ett positivt beslut om serveringstillstånd. Villkoren kan bara meddelas vid beslut om serveringstillstånd eller vid utökning av ett gällande tillstånd. Villkoren sätts för varje enskilt fall.

Proposition En ny alkohollag (2009/10:125) 2. 166

Lokala riktlinjer

Exempel på villkor som kan förekomma i Gävle kommun är:

- olika utrymningstider för olika utrymmen på ett serveringsställe
- ordningsvakter och/eller entrévärd
- att kommunens projekt 'Varannan vatten' ges utrymme på serveringsstället.

Undantag från krav på serveringstillstånd

Regler

Det krävs inte serveringstillstånd om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- serveringen avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer
- servering sker utan vinstintresse
- serveringen inte innebär annan kostnad för deltagarna än att köpa drycker
- serveringen äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Undantaget från krav på serveringstillstånd kan aldrig komma i fråga i en lokal där det finns serveringstillstånd.

'Enstaka tillfälle' ska tolkas bokstavligen som en enda gång. Därför kan årsmötesfester och så kallade föreningspubar inte åberopa undantaget.

Det krävs inte serveringstillstånd för servering till en boende och dennes besökare på särskilda boenden som avses i socialtjänstlagen där det serveras måltider. Den som serverar alkohol måste dock ha särskild kontroll (egenkontroll) över serveringen. Det ska finnas ett program för egenkontroll som är anpassat för verksamheten.

8 kap. 1 a och b § Alkohollagen (2010:1622)

5 kap. 5 § andra och tredje styckena och 7 § tredje stycket Socialtjänstlagen (2001:453)

9 § 9 Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Folköl

Regler

Det som i vardagligt tal kallas 'folköl' heter i alkohollagen öl, till skillnad från starköl. Folköl har en alkoholhalt över 2,25 upp till 3,5 volymprocent. Den som säljer eller serverar folköl är skyldig att anmäla det till den kommun där försäljningen sker.

Serveringen ska vara återhållsam och får inte leda till några problem i fråga om ordning och nykterhet. Kommunen och Polismyndigheten har rätt att utöva tillsyn över försäljningen av folköl.

För att sälja folköl i butik krävs att lokalen är registrerad som livsmedelsanläggning. Kunden ska i butiken kunna köpa en komplett måltid. Det ska även finnas ett sortiment av lättdrycker till försäljning i butiken, som lättöl, läsk och vatten. Vanliga kioskvaror som glass, kaffe och liknande är inte tillräckligt enligt alkohollagen.

För servering av folköl ska verksamheten bedrivas i en lokal som är registrerad som livsmedelsanläggning. Det ska serveras mat som gästen kan äta sig mätt på under den tid folkölen serveras, som maträtter vid en normal lunchservering. Det ska även finnas ett sortiment av lättdrycker som lättöl, läsk och vatten. I verksamhet med takeaway är det tillåtet att sälja folköl som kunden tar med hem.

Lokala riktlinjer

Försäljning och servering av folköl får börja så snart Gävle kommun har fått in en folkölsanmälan. Kommunen skickar ut en bekräftelse på att en anmälan kommit in men verksamhetsutövaren behöver inte vänta på bekräftelsen för att starta.

Kommunen gör regelbundet tillsyn över försäljningen för att se till att lagkraven följs.

Kommunens tillsyn

Regler

Kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över att de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker och alkoholdryckliknande preparat efterlevs. Kommunen ska upprätta en tillsynsplan som lämnas till länsstyrelsen. Även tillsynen av marknadsföringen får utövas av kommunen.

För att göra det möjligt för kommunen att utöva tillsyn har tillståndshavare en informationsskyldighet. Tillståndshavaren ska i förväg meddela:

- förändrade ägarförhållanden och styrelsesammansättning
- aktuell serveringsansvarig personal
- byte av namn på serveringsstället
- aktuella öppettider
- ändrad inriktning på verksamheten.

Tillsynen görs på tre olika sätt:

Inre tillsyn - kommunen kontrollerar att de grundläggande förutsättningarna för serveringstillstånd är uppfyllda, till exempel vad gäller brandsäkerhet, ekonomisk och personlig lämplighet, marknadsföring och matutbud. Tillsynen sker genom kommunikation och administration mellan berörda myndigheter.

Yttre tillsyn - kommunen besöker serveringsstället medan servering pågår för att kontrollera att den bedrivs lagenligt.

Samordnad tillsyn - kommunen besöker serveringsstället tillsammans med andra myndigheter som Polismyndigheten, enheten för Miljö och hälsa i Gävle kommun, Skatteverket eller Räddningstjänsten.

Utgångspunkten i arbetet är information och dialog. När det inte räcker kan kommunen vidta åtgärder. Den som inte uppfyller kraven för sitt tillstånd eller inte följer bestämmelserna för alkoholservering kan få en erinran eller varning. Syftet är att ge tillståndshavaren möjlighet att rätta till missförhållandena. Om de kvarstår kan kommunen återkalla serveringstillståndet.

9 kap. 2 § alkohollagen (2010:1622)

9 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) anger särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486) för tillsynen

9 kap 11 § Alkohollagen

9 kap 17-18 § Alkohollagen

Lokala riktlinjer

Det är Socialnämnden som ansvarar för att Gävle kommun fullgör sin tillsyn. Berörda myndigheter som Skatteverket, Polismyndigheten och berörda enheter inom kommun träffas regelbundet. Målet är att alla serveringsställen med stadigvarande tillstånd för allmänheten ska ha inre och yttre tillsyn minst en gång per år.

För yttre tillsyn prioriteras i första hand serveringsställen som har sena öppettider, dans och servering av större mängder alkohol. Förutom egna alkoholhandläggare anlitar Gävle kommun även arvoderade restauranginspektörer. Inspektörerna ska ha yrkes- och livserfarenhet och intresse för socialt arbete. Inspektörerna får en intern utbildning av kommunen och deltar i regelbundna informationsträffar.

Inspektörerna har legitimationskort med foto där det klart framgår vilka de är och vilka befogenheter de har. Restauranginspektioner bör av rättssäkerhetsskäl och för inspektörens egen säkerhet aldrig utföras av endast en person. Innan inspektörerna lämnar serveringsstället ska de kontakta den serveringsansvarige och berätta vilka eventuella brister som kommer att rapporteras. Mindre allvarliga påpekanden kan ofta åtgärdas på plats. Inspektionerna ska alltid dokumenteras skriftligt och meddelas tillståndshavaren så fort som möjligt. Där det har upptäckts brister görs nya besök för att säkerställa att verksamheten har åtgärdat dem.

Tillsynsavgifter

Regler

Kommunernas har rätt att ta ut avgift för tillsyn av den som har serveringstillstånd. Avgiften beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen i kommunallagen. Avgifterna ska finansiera tillsynsarbetet och kostnaderna för det handlägningsarbete som kan bli en följd av missförhållanden som upptäcks.

8 kap. 10 § Alkohollagen (2010:1622) 2 st
Kommunallagen (2017:725)

Lokala riktlinjer

Kommunfullmäktige fattar beslut om ansöknings- och tillsynsavgifter. Tillsynsavgiften är i Gävle kommun uppdelad i en fast och en rörlig del.

Den fasta delen är knuten till öppettiden. Ju senare öppettid, desto högre fast avgift eftersom det innebär en ökad risk för alkoholrelaterade problem och därmed ett ökat behov av tillsyn. Den rörliga delen av tillsynsavgiften baseras på den årliga alkoholomsättningen i liter. En högre omsättning leder till ett ökat behov av tillsyn.

Gävle kommuns aktuella tillsynsavgifter för serveringstillstånd finns på kommunens webbplats gavle.se.

[Aktuella tillsynsavgifter för serveringstillstånd](#)

Diskriminering

Regler

Med diskriminering menas särbehandling på grund av

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder.

Näringsidkare som diskriminerar någon genom att inte ge personen samma villkor som andra, kan dömas för olaga diskriminering till böter eller fängelse i högst ett år. Det gäller även för:

- anställda i näringsverksamhet eller personer som handlar på en näringsidkares vägnar
- anställda i allmän tjänst eller personer med allmänt uppdrag
- den som ordnar allmän sammankomst eller offentlig tillställning och deras medhjälpare, om de vägrar någon tillträde på samma villkor som andra.

Betänkandet Ansvarsfull servering – fri från diskriminering (SOU 2006:56)

16 kap. 9 § brottsbalken (1962:700)

Lokala riktlinjer

Kommunens handläggning av serveringstillstånd vägleds av principerna om alla människors lika värde och att mångfalden är en tillgång. Diskrimineringsbrott är direkt kopplade till bedömningar utifrån alkohollagen. Om en tillståndshavare eller en anställd fälls till ansvar för olaga diskriminering bör det innebära att serveringstillståndet ifrågasätts och därmed kan återkallas. Brottet har anknytning till restaurangrörelsen och måste bedömas som allvarligt.